

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

VIme, 1480

Prima pars

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Sermo

vt ab iniūce recedentes absq; vlla vboꝝ duplicitate sibi mutuo
corda manifestet. qd̄ obseruauit xp̄s. recedens a discipulis. vñ
sine puerbio eis loq̄bat in hoc qd̄ palaz dixit deū p̄em disci-
pulos amare. & qd̄ a deo exierat et venerat in mūdū. Sed o p-
fitent sapiam xp̄i. qd̄ dei filio appropriaſ: nūc scim⁹ qd̄ scis oia.
revera scientia signū est clare & lucide loqui. vt possit alijs do-
cerere. sapie. q. Emitte sapiam tuā. dñe de celis sanctis tuis. et
de sede magnitudinis tue. vt meū sit & metum labore. & scias
quid acceptū sit apud te. scit enī omnia & intelligit. et non est
opus tibi. vt quis te interroget: qr̄ anteꝝ interrogetur. nouit
quid interrogarē velint. neq; em̄ interrogatiōib; fiunt nō deo
corda hom̄. qr̄ scit omnia. etiā anteꝝ hiant. Tertio p̄fiteret xp̄i
diuinā genaracōem: in hoc credim⁹: qr̄ a deo existi: qr̄ sol⁹ de-
us sit occulta cōdūz. & p̄prie ista noticia filio dei appropriaſ
quid sapientia dei patris occulta eternum verbum nascitur.

In ascēsiōe dñi Introductō Sermo xlviij.

Ecūbentib; .ii. discipulis apparuit illis ih̄sus.
et exprobavit incredulitatē eorum & duriatā
cordis. Mar. 16. hoc idem habetur Luc. 24.
ascēlur⁹ xp̄s ad p̄ez mādatū discipulis dices

Eūtes in mūdū vniūluz p̄dicare euāgeliū oī creature hac vero
die caritati v̄re nō aliud euāgeliū p̄dicare intendim⁹. qd̄ glo-
rie ascensionis dñice. ipse igit̄ qui p̄dicationis dedit mādatū di-
gne nobis de sciplo loqui dēdat. qm̄ vt verbis vtar Augusti
non de aliquo loqm̄r̄ nob̄ oīb;. ipse ergo sit auditor nři sermonis. qui est
largito: nře salutis. qd̄ vt nobis dēdat v̄ginis m̄ris ei⁹ suffra-
giū salutare āgēlica hūilit iplorem⁹ dicētes. aue maria gra-
tia plena ſc.

Prima pars

xx

Ecūbentib; vndeclī discipulis ſc. qn̄ p̄em familias
contingit ad alterā regionē transire. tūc mādata appo-
nit seruus suis qualiter domum suam et familiam cete-
rāq; omnia uſq; dū venerit debeāt gubernare. salua-
tor igit̄ nř hodierna die celestē regionē ascendens: fideliumq;
familiaz relinqns in terris. dedit p̄cepta discipulis. vt p̄ multi-
plicando fideluz nūero. vbiq; terraz̄ ipsius nomē diuulgaret
de quo agitatur in p̄nti euāgeliō. qd̄ diuiditur in tres p̄tes. In
p̄ma namq; onditur quib; verbis ante suam ascensionē cr̄stus
fuerit discipulos allocutus amicabiliter & gracieſe Secūdo quo
in celū fuerit assumptus mirabiliter & glōie. ibi. & domin⁹ qd̄
ih̄sus ſc. Tertio quo p̄ discipulos sermo ip̄s⁹ fueit ap̄pletus ſc.

duliter a studiose ibi. Illi at p̄fedi. B Circa p̄mū q̄tuor
describunt̄ quoꝝ vñ est appitio saluatoris vbi. considerandum
est. q̄ de ista dñi apicō ealiqua videt̄ ēē dñieritas. Aug. nāq̄
dicit q̄ ista appitio de qua loquit̄ Mar. hic ē eadē illi apicō
que facta fuit i seco dici resurēctōis dñice. de qua loquit̄ Lu.
et Jo. Cui obuiare videt̄. q̄ Jo. dicit illi appitioni Thomaz nō
assulse. Mar. vñ hic dicit q̄. 11. discipul̄ appuit xp̄s. magister
aut̄ m historia scola. videt̄ velle q̄ ista appitio fit eadē illi de q̄
loquit̄ math. q̄ 11. discipulis xp̄us appuit in Galilea ad monte
vbi dñst̄tuerat ih̄s illis. i illa em̄ appitione introduxit ma-
gister xp̄m exprobrasse dñtiā cor̄dis discipuloꝝ. a dirisse illi
Ite in mūdū vñiu ersū p̄dicate ēc. a qui crediderit a b̄ptizatus
fuerit ēc. a itez̄ introducit eū tūc dixisse signa eos qui cred̄ ide-
rint h̄c sequent̄ in noīe meo ēc. que v̄ba refert Mar. xp̄m dixi-
sse in hac apitōe. vñ h̄c appitio videtur esse eadē illi. h̄ huic
nō videt̄ alonare. q̄ Mar. dicit hanc appitōe fuisse nouissi-
maz. i. nouissimo die factā. quo xp̄us fuit in terra. ait enim sic.
nouissime. Reumbentibus enim discipulis apparuit illis ielus
vnde videtur esse dñendū. q̄ h̄c appitio de qua loquit̄ Mar.
eus nō sit eadē illi que facta est in seco dici resurēctōis. prout
etiā beatus Aug. s̄m aliaz exposicōez magis sentire videt̄. nec
rursus sit eadem illi quando apparuit in galilea super monte
prout etiam magister superactus apostoloruz videtur velle. h̄
ista appitio fuit noua ab omnibus appariotionib⁹ facta. v ideli-
cet in die ascensionis prout Aug. a gre. et magister in hysto.
quid etiam glo. super Martum potius sentire videntur. post
resurēctionem autem suam per quadraginta dies anteq̄m ce-
los ascenderet. credendum est q̄ multo tiens discipulis appari-
at. sed q̄ legitur in adib⁹ apostolorum. quia discipulis prebu-
it leipsum vñuum post passionem in multis ar gumētis per di-
en quadraginta apparens eis. et loquens de regno dei. C

Vnde Jo. dicit q̄ multa signa etiam post resurēctionez fecit
ih̄sus in conspectu discipulōrum. que non sunt scripta in euā-
gelio. sed tamen euāgelista omis̄s ceteris apparitionib⁹ dicit
em̄ apparuisse dicunt̄. p̄mo Marie magdalene plorāti ad mo-
numentum. Mar. 16. et. J. 20. Secundo mulieribus redeuntib⁹
de monumento. qñ tenuerunt pedes eius et adorauerunt eū.
mat. 18. Tertio Petro h̄ vbi. qñ i quo. nescitur. lu. 24. Quar-
to duobus discipulis euntib⁹ castellum. Mar. 16. a Luc. 24.
Quinto aggregatis discipulis absente Thoma in seco resurrec-
tōis. lu. 24. et Jo. 20. Sexto p̄ 9 dies. 8. eisdē appuit p̄nt̄. Tho.
Jo. 20. Septimo et discipulus appuit i pistacōe ad mare. Thi/

Sermo

beriadis Jo. 21. Octauo in mōte thabor in Galilea. 11. discipulis appūit. Mat. 28. iste omēs apparicōes ante diē ascensionis facte legunt̄ ipsa vō die ascensionis bis eis appūit. semel sciliz recubetib⁹ discipulis i cenaculo. 11. em̄ apli habitabant in mōte Sijon in cenaculo. qd̄ pmit⁹ fuerat palatiū Danid i quo māduauit xp̄s pasc̄ cū discipul⁹ ante passionē suā. ceteri vō discipul⁹ & sancte mulieres hababant t̄risquaqz p diuīsa hospitia: & recumbētib⁹ in dicto cenaculo. 11. discipulis appūit illis ih̄sus. Iher. 11. appūit discipulis simul aggregatis vt omēs testes sint et enarrent oībus. qd̄ om̄nū viderūt & audiēt. neqz em̄ salsum ēē potuit. qd̄ tot oculis vīlū atqz aurib⁹ audītū est. Solis ac. 11. discipul⁹ appūit qr̄ magis erāt exprobriādi de incredulitatē & duriatia cordis qz alij magis etiā affirmādi erāt de vītate resurectōis cui⁹ testes erāt ordinati adeo p vniuersitū orbē. act. 4. vītate magna reddebat apli testimoniū resurēctōis ih̄su christi Aut forte dici potest: qz licet soli. 11. discipuli noīent non exclūdunt alij discipuli et mat̄ dñi atqz relique sancte mulieres quib⁹ om̄ib⁹ recubentib⁹ christus appūit. Et nota qz māduatib⁹ discipul⁹ ipse christ⁹ cum eis māduauit: vt legit̄ in actib⁹ apostoloz. a hoc ppter duo. pmo qui dem in signū dilectionis quia em̄ amplius eū nō erant visuri in carne. ideo anteqz recederet manducauit cum eis. quēadmodū amici cum ab iniūcē debent separari. simul manducat & bibunt. Sed oī ideo cuīz eis recubuit vt vītatez carnis sue demonstraret tūc ei maxime debebat se ostenderē nō esse alienū. qn̄ alter⁹ nullū signū sue resurrectionis erāt ostensur⁹. veritatēz at carnis maxime ostendit comestio. qd̄ em̄ veram carnez nō habet. comedere nō potest. vñ angeli in assūpto corpe vere comedere non possunt. & ideo angelus ad tobiam eiusdem. 12. cum essem inquit vobiscum p vñ lūntatē dīi videbat quidem vobiscum manducare et bibere. sed ego inuisibili cibo et potu vtr̄. qui ab hominibus viderī nō potest. & hoc est qd̄ dicit Ere. comedit christus et ascendit vt vñ p affectuz comestionis vītas patesceret carnis. vñ sīderandū qz illa comestio. vñ fuit comestio. et nō fantastica cibum em̄ ipse assūpsit. dentib⁹ fregit. masticauit & qlitates pcepit lapsorum. atqz abuz ipsū traiecat in stomachuz. hec em̄ sufficiunt et regrunt̄ ad verā comestionē. h̄ tū in eo nō fuit comestionis effect⁹. effect⁹ ei comestiois ē vt p digestioz cibi subtiliora ipsi⁹ i carnē & ossa atqz lāguiez duertat̄ ḡssiora vō emittat̄ n̄l ac istoz fuit in xp̄o post resurrectionē. qr̄ cibis ille quē assūpsit nō p digestionē. h̄ vītate diuina nec in carnē ppterā. h̄ in alteraz

substantiā duersus est. Sicut poni exprobatio di-
scipulorū sic em̄ comedebat cum eis. tamq̄ familiaris amic⁹ h̄
tū cordis eoz duritiā exprobabat palā velut liberalis corrector
et exprobavit; exprobare est reprehendere vitupare cūcian et
inimicari vobis: incredulitatē illoꝝ q̄tū ad cecitatem intellect⁹ qr̄
auditaz a visā xp̄i resur: rectōez nō crediderat: a duriciā cordis
q̄tū ad tarditaz credēdi: qr̄ etiā multis signis resurrectōis
ostenis tarde crediderat: qr̄ his qui viderant eū resurrexisse a
mortuis nō crediderunt: resurgentez qđem xp̄m a mortuis ne/
mo vidit hominū. eum tamen resurrexisse viderunt angel⁹. vi/
dit Maria magdalena. viderūt sancte mulieres a monumēto
rēmantes. viderunt ⁊ discipuli eentes in Emaus. et quia apo-
stoli nō crediderat his. qui eū viderant. nisi et ipi viderēt ideo
merito de hac incredulitate ⁊ coedis duritia reprehendunt. ma-
xime vt dicit Aug. quia gentes crediture erant eū resurrexis-
se. quē non viderant. audita aploꝝ predicatione. qui non cre-
dideſt videntib⁹. nisi et ipsi viderent. vnde dixit Thome. quia
vidisti me thoma credidisti. Considerandū est que fuerant ista
verba exprobationis. q̄ christus hodie dixit apostolis. ⁊ forte
talia fuerunt. aut duriora q̄lia dixit discipul⁹ eūtib⁹ i Emaus
oſtūt et tardi corde ad credenduz in omnibus que locuti sūt
prophete. non prophete tantuz. h̄ angeli mulieres. et vestri adi-
scipuli. idcirco aut vt dicit gregor. tunc discipulos dominus in
crepauit. cum cor: poraliter eos reliquit. vt verba que recedens
dicaret in corde audiētum artius impressa remanerent a him
Iheromi. exprobat incredulitatem. vt succedat credulitas. ex-
probrat duritiā cordis lapidei. vt succedat cor carneū caritato
pleni⁹. Q[uod] Quare vo discipuli sic fuerūt tardi ad credēdū xp̄i
resurrectōez. Dicit gre. duas causas ēē vna q̄dez rōne firmita-
tis eoz. nōdū em̄ sic erant pſeti. vt mirabilia dei ope ſogno
ſcerēt. Scđa cauſa ē rōne future nrē firmitatis. naꝝ vt dicit Leo
papa. nō pmilisſet de⁹ tñ ſuos discipulos dubitare de resurrec-
tione. niſi eoz dubitatio nrē fidei fuisset affirmatio. Illi igiē ſic
dubitauerūt. qđadmodū q̄libz nřm dubitare potuiffet. loco igiē
nři dubitauerūt ipſi. h̄ dū dubitacō eoz tollit cert⁹ argumētis
resurrectōis. duemēs. vt ois nrā dubitacō ſit remota. vñ Leo
dubitatuē ab illis ne dubitaret a nobis ⁊ Gre. min⁹ em̄ mihi
maria magdalena preſtit que ciuſ creditit q̄ Thomas qui
dīn dubitauit. ille em̄ dubitando vulneꝝ cicatrices tetigit ⁊ de
nrō pedore dubietatis vuln⁹ amputauit Cū vo exprobasset.

Sermo

et dmedisset corā discipulis. a p̄cepit eis ne ab iherusolimis di/
scederent Luc. 24. vos at̄ sedete in ciuitate. donec induam̄ v̄tu/
re exalto. v̄bi voluit: q̄ expectarent p̄missionē p̄ris. qm̄ audi/
stis inquit p̄ os meū p̄missio nāq̄ sp̄issandū erat p̄missio p̄ris.
quia p̄prio ore xp̄us p̄misera t̄ sp̄issandū mīeti a p̄e in apostol/
os. Jo. 14. pac̄itus at̄ sp̄issandū quē mittet p̄ in noīe meo
ille docebit vos omnia. hanc at̄ p̄missionē itez̄ repetit dicens.

G Johaines qđem battizauit aqua. vos at̄ baptizabi/
mī sp̄issando nō post multos hos dies. nec ante voluit eos p̄/
dicare nomē suū q̄ sp̄issandū accep̄erēt: q̄ eos instruxit omnez
v̄itatem. Jo. 16. Cum at̄ venerit sp̄us ille v̄itatis: docebit vos
omnē v̄itatem. Item eos affirmant. vt nō timerent nomē ip/
sius coraz̄ regib⁹ et potestatib⁹ huius seculi p̄dicare. sp̄us enim
sanctus dīm̄ est artifex. omnē habens v̄tutez̄. omnia p̄spiciens
sapientie. i. his at̄ dīcīs iam circa sextam horā refectione zples/
ta. p̄cepit eis. vt eḡe deren̄t omnes de ciuitate ad mōtez̄ oliue/
ti v̄sus bethamā. que sita est latere eiusdem mōtis longe ab ih/
rusalē uno milian. a hoc est qđ dīcit Luc. eduxit at̄ eos foras
in bethamā. statiq̄ euauit ab oculis eoꝝ. a h̄c ē nona appa/
ritio dñi. h̄ p̄ma duar̄ que facte sūt in die ascensionis. Tertio
ponit quale discipulis xp̄us officiū imposuerit in sequente appar/
itione. nā statim post comedionē vñanimē egressi sūt de ciuita/
te omnes apostoli cū discipulis a mīe dñi glorioſa atq̄ sanctis
mulierib⁹. a cū tota credentiū multitudine. D. Et p̄ vt ill̄
mandauerat dominus. venerunt bethamam̄ in mōtem oliueti
iste vero mons b̄m̄ v̄terez̄ lrām̄. dīcīt mons triū lumīnū. q̄
denōte et partē occidentis illuminabit igne templi. q̄ erat in/
giter ardens in altari. māne vero apte orientis p̄mo ex cōpiebat
radios solis. anteq̄ illustraret ciuitas habebat etiā copiaz̄ olei
qd̄ est somētū lumis. iste mons dan. ii. dīcīt sanctus a mīlitū
situs inter duo maria sanctus qđem̄ ē b̄m̄ glo. ppter dominicaz
hītacōez̄ a mīlitū ppter eius ascensionē. est at̄ situat⁹ inter ma/
re c̄yreneū ex pte occidentis a mare mortuum. locū sc̄z̄ illū v̄bi
subuerla ē zodoma ex pte oriente. ibiq̄ dū dūueniſſet apli cum
maria mīe dñi a cī credētū m̄l̄titudie expēdātib⁹ ill̄ saluato/
ris adūētī ecce i medio eoꝝ itez̄ appuit dñs sciētes igīt̄ q̄ due/
nerāt q̄ vlos subito vellet ascendere m̄rogauert e ūquidē eoꝝ
dicētes. domine ſi tpe hoc restitues regnum Israhel. zelabant
enīm velud adhuc carnales. pro temporali regno ūdeorum
quod trāslatū erat ad gētes dominabantur enīm alienigene
iudeis. vñ desiderabant: q̄ regnū ipſū nationi iudaice restitue/
re.

retur. naturale est em̄. vt quilibet desideret sui regni magnificē /
 tiam a libertatē. spes aut̄ aliquorū discipulorū fuerat. q̄ ideo
 xp̄us venisset i carnez. vt regnū indeoꝝ i pristinū statū restitu /
 eret. vñ Luc. z4. dixerunt discipuli eūtes m emaus nos spera /
 bamus q̄ ip̄e esset redempturus isrl̄. I et respōdit illis
 dñs. non est vñm nosce tpa et momenta. que posuit p̄m in sua
 potestate. q̄. d. ad vos nō p̄tinet scire futura. que in sola dispo /
 sitione dei sūt posita. de quoꝝ numero est restitutio populi ui /
 dañei. nā ip̄m regnū restituendū est. non carnaliter h̄ spiritua /
 liter. quando iudei credent in xp̄m circa finem seculi q̄ fuit ver⁹
 rex eoꝝ Lu .i. regnabit in domo Jacob in eternū Interi vero
 ante finez seculi regnū israhel restituendū erat in fide credentiꝝ
 de quo subdit. Sed accipietis vñtum supuemetis sācisp̄s in
 vos ecce iterū spirituandū apostolis repmittit a eritis mihi te /
 stes testes autem diuinoꝝ veridicos esse oportet. et cōstantes
 vnde necessaria erat illis vñtus spirituandū. qua instruerent et
 firmarent. hoc vero testimoniuꝝ christi fuit in iherusalē. & in om /
 ni iudea et samaria. et vñq̄ ad vñstimum terze. quia in omnem
 terram exiuit sonus eoꝝ. et in fines orbis terre verba eorum.
 hec cū dixisset cuius rei deberent ē testes. subiungit: et dixit
 illis. euntes in mūndum vniuersū predicate euangeliū: Euangeliū ē bona denūtatio nulla vñ ē melior ānūtatio q̄ eoꝝ que
 pro nřa redēpōe xp̄s fuit opatus. et salutis doctumēta. q̄ dedit
 atq̄ eterne vite premiū quo pmisit hec vero omnia predicāda
 fuerant ante mundi consummationē LMat. z4. predicabitur hoc
 euangelium in vniuerso orbe. in testimoniuꝝ omnibus gentib⁹
 et tunc veniet consummatio. R Subiungit autē qui
 bo sit predicandum euangelium: omni creature: omnis crea /
 ture nomine homo intelligitur. b̄m Gre. quia homo habet ali /
 quid omnis. s. esse cum lapidib⁹. viuere cum plantis. sentire cū
 animalib⁹. intelligere cuꝝ angelis: qua. ppter h̄m similitudinē
 homo dic̄tūmū q̄si om̄z creaturā dñnes Itē h̄m eūdē
 homo dicit omnis creatura quia ppter eum omnis creatura mū /
 di videtur esse producta. sumus enim quodammodo simis om /
 nium. Itē h̄m eundez. omnis creature nomine potest omnis na /
 tio gentium designari. cum enim ante christi passionem manda /
 tum fuisset apostolis ne gentibus predicarent incredulitatem
 iudeorum. post christi resurrectionem mandatū fuit. vt in om /
 nes gētes euangelium diuulgarent. LMathei vicesimo. 8. Eun
 tes docete om̄s gentes. vel sedm theophilum predicandum est
 euangelium omni creature & credenti et nō credenti. et inde

Sermo

est q̄ euangeliū legit solenniter i ecclia i loco eminēti ut palaz ab omnib⁹ audiāt. Psal. 4. Sup montes exaltū ascende tu qui eangelizas syon. exalta in fortitudine vocem tuaz legitur aut̄ verlus aquilonē ubi sita est iherusalē. vnde p̄dicatio euangeliū ad nos deuenit. Luc. 24. p̄dicare in omnes gentes incipientes ab iherosolima. lectioni vō euangeliū p̄mitit dñs vobisē. q̄a adest dñs fidelib⁹ qui credūt euangeliō. Mat. 28. ecce ego vos biseū sū omib⁹ dieb⁹ v̄sq ad dñm acōez seculi. Deinde dyacon⁹ incipit euangeliū quinq̄ crucib⁹ impressis. quaz p̄mā signat principio euangeliū. qz hic ē liber crucifixi. Mar. 1. initiu euangeliū ihesu xp̄i filii dei. Altera crux signat in fronte. vt thau signum deo signatu⁹ sit. quatenus cōstanter nomē dñi p̄dicem⁹ Tertia crux fit in labiis: vt ore cōfessio sit ad salutē. Quarta fit in pectore. vt corde credat ad iustitiaz. Quinta fit in tota satie: vt aperta satie gloriaz domi speculemur. L Deinde p̄ m̄t duplex premiū. & p̄mo credentiū: qui credi derit: fidem per opera ostendendo. vera em̄ fides hm̄ Gre. est quādo ea que verbis dicim⁹. opib⁹ sentim⁹: & baptisatus fuerit: nō em̄ sufficiat credere ad salutē. nisi assit regeneratio baptismi. Io. 3. nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua & sp̄usando. non potest intrare in regnuz dei: saluus erit: et tamen aliquis credens saluari potest vbi excludit baptisimuz necessitatis articulus. tanta em̄ est sacre fidei necessitas & efficacia. q̄ nullus unq̄ hoīm saluatus fuit. aut saluabitur nisi in fide. eadem em̄ est fides precedentium christum et sequentium. illi em̄ saluati sunt in fide venturi nos vero in fide preteriti. quia quod illi credebant futuruz. nos credim⁹ iaz. venisse hm̄ q̄ dicit. Aug. de tri. alterum premiuz est incredulorum quod sequitur: quivero non crediderit cōdemnabitur. hebre. 11. sine fide impossibile est placere deo. Sed dices ergo cōdemnabuntur pueri. qui moriunt. cum credere non possint. Et est dicendū q̄ pueri baptizati et fidei non habent virtutez habēt tamē fidei sacramētu⁹. cui⁹ v̄tate saluant. Vel dicendum q̄ pueri baptizati decedentes saluantur virtute gratie et fidei. atq̄ ceteraruz virtutuz. que illis baptizatis infunduntur a deo. habent igitur fidem cuius virtute saluantur. sed v̄sum fidei nondum habent. sicut & dormientes fidem habent sine v̄su. Vel potest dici q̄ pueri baptizati saluantur in fide ecclesie. qui credit pro eis et loco eorum. quod ipsi nondum credere possunt Sz iterū dices ergo v̄det q̄ iudei & gentiles saluari possint in fide ecclie. Dico q̄ fides ecclē nulli nō baptizato p̄t p̄fice ad salutē q̄ vō vt dicit. Ang. i libo de cōitate ita q̄libz fidē suā videt q̄

alterius tamen fidem videre non potest. ideo. 4. ponuntur signa
qbo credentes agnoscit possunt. **M** vñ dicit. sig autem eos q
crederint huc sequent. et sunt. 5. signa. quo pñm est electio
demonum. de quo subdit. In nomine meo. i. virtute et in uocacione
nomis mei. demonia eicient. **L**uc. 9. dedit illis virtutem et poter
stare super omnia demonia et **L**uc. 10. reuersi sunt. 22. cum gaudio
dicentes. domine etiam demonia subiungunt nobis in nomine tuo. Se
cundum signum est locutio universarum linguarum. linguis loquenti
nouis. qd pmo in die penthe. factum est. quando apostoli repleti
sunt spiritu sancto. et loquuntur variis linguis. act. 2. Tertium signum est fu
gare serpentes. serpentes tollentur. auferent vel dispergerent. de be
ato paulo legit. act. 28. qd viperam que manu eius momorderat
exsulit in ignem. vñ de beato philippo legit. qd dracones ma
xiim qui plures occiderat expulit in desertum. et beatus Georgius
dracones cepit. Quartum signum est non pati monumentum a mor
tiferis. et si mortiferuz qd biberint. non eos nocabit. de beato Jo
hanne euangelista dicit qd calicem veneni bibit sine noctumento
Itz de multis martiribus legitur qd plumbum liquefactum. et pix
soluta. et aqua buliens fuerunt eis in ore insula. nec tamen illi
nocuerunt. Quintum signum est sanare languentes. super egros ma
nus imponent. et bene habebunt. actu. 3. dicit qd petras et io
hannes ascendent in templum. eus sanauerunt. qui ex utero
matris claudus fuerat ipsius manu apprehensa. **N** Sed
scienduz est qd licet in primitiva ecclesia ista fuerint signa creden
tium. multi tamen non credentes eadē signa operati sunt. vñ
Luc. 9. dixerunt quidam discipuli christo. preceptor vidimus
quendam in nomine tuo eicientem demonia. et prohibuimus
eū. qd nō sequitur te et dixit christus nolite prohibere euz. Itz
quidam credentes. sed mali eadē signa operati sunt. sed nihil profu
erunt eis ad salutem. de quibz dicit salvator. **M**at. 2. mlti dicent
michi in illa die domine domine in nomine tuo aphtauim. et in nomine
tuo demonia elecam. in nomine tuo virtutes multas fecim. et tunc afi
tebor illis qd nūq; noui vos. discedite a me qui operamini iniquitate
nunc vero plenti tempore raro fiunt talia signa etiam a fidelibus et scis. qd
nō contingit. ex defectu fidei et scientias. cuz mlti nō fideles et ma
li ea fecerint. Sed h̄ ideo accidit. quoniam ut dicit gre. ista signa
fuerunt necessaria in exordio ecclesie ad conversionem gentium. et
ad fauorem fidei nūc autem fidei confirmata. iam non est necessarium
ut mirabilia. nōne magnū miraculum ē. qd mundus credit in cru
ifixuz. nā et h̄ ipm p̄tissimis miraculis attestat. Nota qd sic et pri
mitia ecclesia fides credetissim ondebatur per ista signa ad laudabilem ita

Sermo

presenti tpe oportet cuiuslibo fidem eisdem signis ostendi spiri
tualiter intellectis. hoc vō signa sūt opera nra. sine quibz fides
non p̄ficit ad salutē. Iac. 2. fides coopat operibz. et ex opibus
fides est cōsumata. ex opibus em̄ iūstificat homo. et non ex fide
tantum. O Prīmū igit̄ credentiū signū ē vt abicit a se
demoniū. si qđ in eis est p̄ peccatū. nā anima per peccatū fit de
mōnorū habitatio. Apo. 18. facta est demoniorum habitatio.
eicut at demōn p̄ sacramētū baptizimi. xp̄i nomie inuocato. et p̄
sacramētū penitentie. eicut em̄ demoniū cōtritio de corde. cōfes/
sio ex ore. latissimū etiā a remotis eū proicit. Mat. 12. hoc ge/
nus demonorū nō eūt. nisi in oratione et ieuonio que sūt peni/
tentie opa. Secundū signū credentiū est loq̄nomis linguis. vt si/
quis solit⁹ erat secularia vba dicere. dei verba loq̄e. p̄ia. Pe/
4. si quis loquat̄ q̄si sermones dei. Itē si q̄s fuit piger ad oea/
tionē. nunc sit sollicit⁹. Eph. 5. loq̄ntes vobismetipis in psal/
mis et himnis et canticis spiritualibz. cantantes et psallentes in cor/
dibz v̄ris. dño gratias agentes. Reuera talis potius loquit̄
noua lingua. q̄ si ex barbara lingua italiū seu latīnū loqueret̄
Tertiū signū est credentiū omnē falsitatis erroe a se et ab aliis
auferre. heretici em̄ noīe serpentis intelligunt̄. qui acutissimas
habent linguis ad fallendū ps. acuerūt linguis sicut serpētes
venenū aspidū sub labiis eoz. Quartū credentiū signū est mor/
tiferis temptatōibus non asentire. si quidem em̄ delectatio mor/
tifica. aut ira. aut auaritia veniat in mentem quasi mortiferum
bibitur. sed fideles veri hoc mortiferū t̄yriaca sp̄uali cōmiserent
cogitando christi passionē. tormenta inferni. gloriam paradisi
pter qđ nihil eis nocet tale mortiferū. h̄ magis ex eo castigat̄
z. Cor. 6. vt castigati et nō mortificati. Quintū signū credētiū
ē misericordie opa proximis indigentibz exhibere super egros
em̄ man⁹ imponēt et bñ habebit. Egri nāq̄ dicūt: eo q̄ alii
orum sublidio egeāt i suis necessitatibz q̄cūq̄ igit̄ impendunt
mie opa vel reficēdo esuriētes nudos vestiēdo visitādo iſfirmos
subueniēdo opp̄līs. cōsolādo afflictos. instruēdo simplices. aut
quecūq̄ alia mie opera exercēdo super egros imponūt man⁹
et misericordie opera. vnde bene se habeāt. puer. 30. manus su
as a p̄peruit mopi. et palmas suas extendit ad pauperem. hec
igit̄ tur. 5. scilicet sacramento rum p̄ceptio. diuinorū lotūtio. er
rorum dispersio. peccati detestatio: et misericordie opa. sunt si/
gna et miracula credentiū que vt dicit̄. Gre. tanta maiora sūt
spiritualiter intellecta. quanto per hoc non corpora sed anime
fuscentur. Secunda pars. P